

Datum van
inontvangstneming

:

02/09/2022

Zaak C-432/22**Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

28 juni 2022

Verwijzende rechter:

Spetsializiran nakazatelen sad (bijzondere strafrechter, Bulgarije)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

28 juni 2022

Verdachten in het hoofdgeding:

PT

SD

Andere partijen in het hoofdgeding:

Spetsializirana prokuratura (Bulgarije)

Voorwerp van het hoofdgeding

Aanklacht tegen 41 personen wegens het leidinggeven en deelnemen aan een criminele organisatie, waarvan de activiteiten bestonden in het bezit en de distributie van drugs.

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

De verwijzende rechter verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) om uitlegging van artikel 5 van kaderbesluit 2004/757/JBZ, artikel 4 van kaderbesluit 2008/841/JBZ en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, teneinde te kunnen beoordelen of en onder welke voorwaarden hij mag beslissen op een verzoek van partijen dat strekt tot goedkeuring van een schikking tussen de openbare aanklager en enkele medeverdachten die bij die schikking erkennen schuldig te zijn in ruil voor strafvermindering.

Prejudiciële vragen

Is met betrekking tot een strafprocedure waarin feiten ten laste zijn gelegd die binnen de werkingssfeer van het Unierecht vallen, een nationale wet die vereist dat een schikking tussen de openbare aanklager en een verdachte inhoudelijk wordt getoetst door een andere rechterlijke instantie dan die waarbij de zaak aanhangig is en waarvoor alle bewijzen zijn vergaard, verenigbaar met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47, leden 1 en 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie indien de reden voor dit vereiste is dat medeverdachten van de betrokkene geen schikking hebben getroffen?

Is een nationale wet op grond waarvan een schikking waarbij de strafprocedure wordt beëindigd, uitsluitend wordt goedgekeurd wanneer alle medeverdachten van de betrokkene en hun raadslieden hiermee hebben ingestemd, verenigbaar met artikel 5 van kaderbesluit 2004/757/JBZ, artikel 4 van kaderbesluit 2008/841/JBZ, artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 52, juncto artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie?

Vereist artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie dat een rechter, na een schikking te hebben onderzocht en goedgekeurd, weigert om de beschuldiging tegen de medeverdachten van de betrokkene te onderzoeken voor zover hij over die schikking heeft geoordeeld zonder uitspraak te doen over de deelneming van die medeverdachten en zonder hen schuldig te bevinden?

Unierechtelijke bepalingen en rechtspraak

Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU)

Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”)

Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel (PB 2004, L 335, blz. 8) (hierna: „kaderbesluit 2004/757”)

Kaderbesluit 2008/841/JBZ van de Raad van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit (PB 2008, L 300, blz. 42) (hierna: „kaderbesluit 2008/841”)

Arrest van 5 september 2019, AH e.a. (Vermoeden van onschuld), C-377/18, EU:C:2019:670 [hierna: „arrest AH e.a. (Vermoeden van onschuld)”]

Arrest van 29 juli 2019, Gambino en Hyka, C-38/18, EU:C:2019:628 (hierna: „arrest Gambino en Hyka”)

Arrest van 26 maart 2020, Miasto Łowicz en Prokurator Generalny, C-558/18 en C-563/18, EU:C:2020:234

Arrest van 19 mei 2022, Spetsializirana prokuratura (Proces van een gevluchte beklaagde), C-569/20, EU:C:2022:401

Arrest van 19 november 2019, A.K. (Onafhankelijkheid van de tuchtkamer van de Sąd Najwyższy), C-585/18, C-624/18 en C-625/18, EU:C:2019:982

Beschikking van 28 mei 2020, UL en VM, C-709/18, EU:C:2020:411 (hierna: „beschikking UL en VM”)

Arrest van 5 september 2019, Spetsializirana prokuratura (Vermoeden van onschuld), C-467/19 PPU, EU:C:2019:776 [hierna: „arrest Spetsializirana prokuratura (Vermoeden van onschuld)”]

Arrest van 9 maart 2017, ██████████ C-406/15, EU:C:2017:198

Arrest van 21 december 2011, N.S. e.a., C-411/10 en C-493/10, EU:C:2011:865

Arrest van 9 januari 2015, RG, C-498/14 PPU, EU:C:2015:3

Bepalingen van nationaal recht

Nationaal materieel recht

Nakazatelen kodeks (wetboek van strafrecht; hierna: „NK”) – artikel 55, lid 1 (oplegging van een lagere straf dan de laagste wettelijke straf), artikel 321 (deelneming aan een criminele organisatie), artikel 354a, lid 1 (bezit van drugs met het doel om deze te distribueren)

Nationaal procesrecht

Nakazatelno-protsesualen kodeks (wetboek van strafvordering; hierna: „NPK”) – artikel 18 (beginsel van rechtstreekse bewijsverkrijging), artikel 381 (schikking tussen de openbare aanklager en de verdachte), artikel 382 (goedkeuring van de schikking door de rechter)

Met betrekking tot de schikking

Indien de verdachte erkent schuldig te zijn aan het hem ten laste gelegde feit, kan zijn raadsman een schikking treffen met de openbare aanklager (artikel 381, lid 1, NPK). Wanneer er sprake is van meerdere medeverdachten, kan door elk van hen afzonderlijk en zelfstandig een dergelijke schikking worden getroffen (artikel 381, lid 7, NPK).

Deze schikking komt in de plaats van de uitspraak ten gronde. In de schikking worden alle punten geregeld die in de uitspraak ten gronde (het strafvonnis)

zouden moeten worden vermeld, te weten het door de verdachte gepleegde feit en de juridische kwalificatie ervan, alsmede de aard en de hoogte van de strafmaat (en ook andere punten) (artikel 381, lid 5, NPK).

Vaak wordt er een straf overeengekomen die lager is dan de straf die zou zijn opgelegd wanneer de zaak volgens de gewone strafprocedure zou zijn behandeld (artikel 381, lid 4, NPK).

De schikking wordt ondertekend door de openbare aanklager en de raadsman. Wanneer de verdachte instemt met de schikking, wordt deze ook door hem ondertekend. Bovendien ziet hij af van de behandeling van de zaak volgens de gewone strafprocedure (artikel 381, lid 6, NPK).

Vervolgens verzoeken de partijen de rechter om die schikking goed te keuren (artikel 382, lid 1, NPK). Indien de rechter de schikking rechtmatig acht, keurt hij haar goed (artikel 382, lid 7, NPK).

De rechter is tevens bevoegd om inhoudelijke wijzigingen voor te stellen (artikel 382, lid 5, NPK). Indien de partijen met deze wijzigingen niet instemmen, gaat de rechter ervan uit dat de schikking in strijd is met de wet en de goede zeden en keurt hij ze niet goed. In dit geval wordt de zaak volgens de gewone strafprocedure voortgezet (artikel 382, lid 8, NPK).

Er is sprake van een bijzondere voorwaarde op grond van artikel 384 [NPK]. Indien de schikking wordt getroffen nadat de gerechtelijke procedure is ingeleid, moet nog aan een andere extra voorwaarde zijn voldaan voordat de rechter haar kan goedkeuren, te weten dat alle medeverdachten van de betrokkene hun instemming hebben verleend.

In het onderhavige geval vereist artikel 384, lid 3, NPK namelijk dat de 39 medeverdachten van de betrokkene en hun raadslieden (er zijn geen andere partijen) toestemming hebben gegeven voor de goedkeuring van de schikking.

Er is sprake van een tweede bijzondere voorwaarde op grond van artikel 384a [NPK]. Wanneer slechts enkele medeverdachten een schikking hebben getroffen en de anderen niet, moet een andere rechtsprekende formatie dan die welke de rechtszaak onderzoekt, beslissen over deze schikkingen.

Artikel 384a NPK is een nieuwe bepaling, die in 2017 is ingevoerd. Reden daarvoor was dat uit de vaste rechtspraak voortvloeide dat in de schikking niet alleen melding wordt gemaakt van de namen en het persoonlijke identificatienummer van de verdachte die erkent schuldig te zijn en die de schikking treft, maar ook van de overige personen die de openbare aanklager als mededaders beschouwt. Het gevolg hiervan was dat de personen die erkennen schuldig te zijn en de personen die dat niet hadden gedaan, op dezelfde wijze werden geïdentificeerd. De rechter die de schikking goedkeurde, deed bijgevolg ook uitspraak over de schuld van de medeverdachten die hun schuld niet hadden

erkend [een omstandigheid die is onderzocht in het arrest AH e.a. (Vermoeden van onschuld)].

Het werd onrechtmatig geacht dat de strafprocedure wordt voortgezet door dezelfde kamer als die welke de schikking had goedgekeurd, aangezien door de goedkeuring van de schikking reeds uitspraak was gedaan over de schuld van de medeverdachten die niet hadden erkend schuldig te zijn. Die kamer was dientengevolge niet meer objectief en onpartijdig. Om die reden moest de behandeling ter terechtzitting vanaf het begin worden herhaald, waarbij alle getuigen opnieuw werden verhoord.

In 2017 is er dus een oplossing gevonden voor dit probleem. Over de door een van meerdere medeverdachten getroffen schikking moet thans een andere, speciaal daarvoor aangewezen kamer beslissen. Deze andere kamer hecht haar goedkeuring aan de schikking, waarin melding wordt gemaakt van de volledige namen en de persoonlijke identificatienummers van de medeverdachten die dergelijke schikking niet hebben getroffen. Hij doet bijgevolg uitspraak over hun schuld. Dit staat er evenwel niet aan in de weg dat de oorspronkelijk aangezochte rechter de strafprocedure voortzet tegen de medeverdachten die geen schikking hebben getroffen, aangezien hij zich niet heeft uitgesproken over hun schuld.

Korte uiteenzetting van de feiten en van de procedure

- 1 De Spetsializirana prokuratura (bijzonder openbaar aanklager, Bulgarije) heeft op 25 maart 2020 bij de verwijzende rechter tegen 41 personen strafvervolg ingesteld wegens het leidinggeven en deelnemen aan een criminele organisatie met het doel zich te verrijken door de distributie van drugs (cocaïne, heroïne, marihuana, amfetamine, metamfetamine en MDMA). Een van deze personen is PT en een andere is SD.
- 2 De zaak is op 19 augustus 2020 om procedurele redenen naar het openbaar ministerie terugverwezen met het oog op het herstel van gebreken in de tenlastelegging.
- 3 Tijdens het voorbereidend onderzoek dat plaatsvond vóór de gerechtelijke strafprocedure, hebben de openbare aanklager en de raadsman van SD op 26 augustus 2020 een schikking getroffen waarbij SD zijn schuld erkende in ruil voor strafvermindering. In deze schikking is melding gemaakt van de volledige namen en de persoonlijke identificatienummers van de 40 medeverdachten van SD (alsmede van andere personen die afzonderlijk worden vervolgd).
- 4 Om de toestemming van deze 40 medeverdachten voor de goedkeuring van de schikking is niet verzocht.
- 5 De rechter (die niet de verwijzende rechter is) heeft de schikking op 1 september 2020 goedgekeurd.

- 6 Op 28 augustus 2020 heeft de bijzonder openbare aanklager een nieuwe, gecorrigeerde versie van de tenlastelegging ingediend. De gerechtelijke strafprocedure is opnieuw ingeleid.
- 7 Op 17 november 2020 hebben is ook een schikking getroffen door de openbare aanklager en de raadsman van PT, waarbij PT erkende schuldig te zijn. Er werd een voorwaardelijke vrijheidsstraf vastgesteld. Vervolgens zijn de bewoordingen van de schikking in het licht van het arrest AH e.a. (Vermoeden van onschuld) gewijzigd, zodat de volledige namen en de persoonlijke identificatienummers van de medeverdachten van PT daarin niet meer werden genoemd. In plaats daarvan werd slechts het aantal medeverdachten genoemd. In de gecorrigeerde versie stond nog steeds de datum van 17 november 2020.
- 8 Op 14 januari 2021 is SD als getuige verhoord. Hij legde een verklaring af over zijn contacten met sommige andere verdachten die samenhangen met de strafbare feiten waarvoor hij zijn schuld had erkend en bij de schikking was veroordeeld. Zijn getuigenverklaringen zouden van wezenlijk belang kunnen zijn voor de beslissing van de rechter of de strafrechtelijke beschuldiging tegen die andere verdachten gegrond is of niet.
- 9 De verwijzende rechter heeft de overige verdachten ter terechtzitting van 14 januari 2021 verzocht om hun standpunt kenbaar te maken over de vraag of zij instemmen met de schikking van PT. Sommigen van hen spraken zich uit tegen de schikking door hiervoor geen toestemming te geven.
- 10 Hun verklaringen zijn meteen na het verhoor van SD tijdens dezelfde terechtzitting afgelegd.
- 11 Overeenkomstig de nationale wetgeving heeft de verwijzende rechter deze schikking op 18 januari 2021 doorgestuurd naar de voorzitter van de rechterlijke instantie teneinde een andere kamer van dezelfde rechterlijke instantie aan te wijzen die daarover moet beslissen.
- 12 Deze andere kamer heeft op 21 januari 2021 haar goedkeuring aan de schikking onthouden omdat enkele medeverdachten niet hadden ingestemd met een schikking tussen PT en de openbare aanklager. Zij achtte het dus onrechtmatig om de schikking ten gronde te onderzoeken.
- 13 De gerechtelijke behandeling van de zaak werd voortgezet en er werden tal van getuigen verhoord. Sommige getuigen hebben specifiek verklaringen afgelegd over de handelingen van PT. Deze verklaringen zouden van wezenlijk belang kunnen zijn voor de vaststelling van diens strafrechtelijke aansprakelijkheid, daaronder begrepen de aard en de hoogte van de strafmaat in het geval van een schuldigverklaring.
- 14 Op 10 mei 2022 hebben de openbare aanklager en de raadsman van PT opnieuw dezelfde schikking getroffen. In deze schikking werd geen melding gemaakt van de namen en de persoonlijke identificatienummers van de medeverdachten van

PT, doch slechts van het aantal leiders en deelnemers. De persoonlijke gegevens van de reeds onherroepelijk veroordeelde SD werden wel vermeld.

- 15 Ditmaal verzochten zij echter om een beslissing van de rechter die de zaak ten gronde behandelt, onder verwijzing naar het arrest Gambino en Hyka. Bovendien beriepen zij zich op Unierechtelijke bepalingen om te vorderen dat de overige verdachten niet zouden worden verzocht om in te stemmen met de goedkeuring van de schikking.
- 16 Deze schikking is op 11 mei 2022 ter griffie van de rechterlijke instantie ingediend. Het hoofd van de gerechtelijke administratie is hiervan in kennis gesteld. Zij heeft de behandeling van de zaak willekeurig toegewezen, waarbij de rechter van de verwijzende rechterlijke instantie uitdrukkelijk werd uitgesloten. De reden hiervoor is dat de feitenrechter naar nationaal recht geen uitspraak kan doen over een schikking die slechts door één van meerdere medeverdachten is getroffen [...].
- 17 De schikking is aan een andere kamer toegewezen, die haar op 18 mei 2022 heeft behandeld. Zij stelt zich op het standpunt dat niet de verwijzende rechter, bij wie de hoofdzaak reeds aanhangig is, maar een andere kamer over de schikking moet oordelen. Zij is van oordeel dat voor de goedkeuring van de schikking de instemming is vereist van de overige partijen en dat daarom de goedkeuring moet worden geweigerd (zonder dat de andere 39 verdachten in kennis worden stellen van de schikking en zonder dat om hun instemming wordt verzocht). Die andere kamer beroept zich op de nationale wetgeving. Zij is van oordeel dat het Unierecht in dit verband niet relevant is.
- 18 Op dezelfde dag, meteen na de weigering om de schikking goed te keuren, bevestigden de partijen – de openbare aanklager, PT en diens raadsman – ten overstaan van de verwijzende rechter dat zij een dergelijke schikking wensten te treffen. Zij bevestigden met name dat zij wensten dat daarover een beslissing wordt genomen door de verwijzende rechterlijke instantie, waarvoor de bewijzen zijn vergaard, en dat zij van mening zijn dat de instemming van de overige verdachten niet noodzakelijk is voor de goedkeuring van deze schikking.
- 19 De openbare aanklager wijst erop dat PT bij het plegen van de strafbare feiten ondergeschikt was aan de medeverdachten en dat de wet in de gerechtelijke procedure in zoverre van deze ondergeschiktheid zal blijven uitgaan door de instemming van de medeverdachten te eisen voor het treffen van een schikking door PT. Tegelijkertijd zegt hij te vrezen dat de verwijzende rechter niet meer onpartijdig zou zijn en de rechtszaak niet meer zou kunnen voortzetten wanneer hij ten gronde over deze schikking uitspraak zou doen.
- 20 De verdediging is van mening dat de rechten van PT die voortvloeien uit het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM), zouden worden geschonden indien het voor hem onmogelijk was om een schikking te treffen.

- 21 De verwijzende rechter heeft op deze terechtzitting vastgesteld dat de partijen in het hoofdgeding vasthouden aan hun schikking van 10 mei 2022. Derhalve is het de taak van de rechter om na te gaan of de overige 39 verdachten daadwerkelijk instemmen met de schikking of niet (wat ten aanzien van de schikking van 17 november 2020 is gebeurd, maar niet ten aanzien van de schikking van 10 mei 2022).
- 22 Dit vereist echter dat de prejudiciële vraag, namelijk of deze instemming überhaupt noodzakelijk is, wordt beantwoord. Ook deze vraag behoort tot de bevoegdheid van de verwijzende rechter.
- 23 Derhalve is de verwijzende rechter van oordeel dat hij ervoor moet zorgen dat deze prejudiciële vraag wordt beantwoord. Op 18 mei 2022 heeft hij binnen het kader van de nationale juridische mogelijkheden – artikel 15 van het Zakon za sadebnata vlast (ZSV) (Bulgaarse wet op de rechterlijke organisatie) – aan de Varhoven kasatsionen sad (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Bulgarije; hierna: „VKS”) de vraag gesteld of artikel 384, lid 3, NPK, op grond waarvan voor het treffen van een schikking de instemming van de overige partijen is vereist, niet in strijd is met bepaalde normen van de Bulgaarse grondwet, en heeft hij voorgesteld dat de VKS zou gebruikmaken van zijn recht om zich te wenden tot de Konstitutsionen Sad (grondwettelijk hof, Bulgarije). De verwijzende rechter heeft een dergelijke bevoegdheid niet.
- 24 Tot op de dag van de verwijzingsbeslissing is geen antwoord op deze vraag ontvangen. De verwijzende rechter rekent er niet op dat hij een antwoord krijgt.
- 25 Derhalve is hij van oordeel dat hij van zijn recht als bedoeld in artikel 267 VWEU moet gebruikmaken en het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing moet indienen.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 26 De eerste en de derde prejudiciële vraag hebben betrekking op de bevoegdheid van de verwijzende rechter om door beslissingen ten gronde zowel uitspraak te doen over de schikking van PT als vervolgens nog over het aan de overige 39 verdachten ten laste gelegde feit.
- 27 De tweede prejudiciële vraag betreft een procedureel vereiste waaraan moet zijn voldaan om de getroffen schikking überhaupt te kunnen toetsen. Dit vereiste houdt in dat de overige partijen met de schikking moeten instemmen (in het hoofdgeding gaat het om de instemming van de overige 39 verdachten en hun raadslieden).
- 28 Deze prejudiciële vragen vormen dus procedurele vragen die betrekking hebben op de beslissing ten gronde. De beslissing zelf betreft materiële vragen die behoren tot „de onder het recht van de Unie vallende gebieden” als bedoeld in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, namelijk de deelneming aan een criminele organisatie en de distributie van drugs als handelingen die vallen binnen de

werkings sfeer van het Unierecht, te weten kaderbesluit 2008/841 en kaderbesluit 2004/757.

29 De vaststelling van de bevoegde nationale rechterlijke instantie die ten gronde een beslissing moet geven, valt binnen de werkingssfeer van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU omdat bepaalde eigenschappen van de rechter – te weten de deelname aan de procedure voor de bewijsgaring (eerste vraag) en het verloren gaan van de onpartijdigheid (derde vraag) – kenmerken zijn van een doeltreffende voorziening in rechte als bedoeld in artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47, eerste alinea, van het Handvest.

30 Eerste vraag

31 Deze vraag strekt ertoe dat wordt vastgesteld of een nationale wet verenigbaar is met het Unierecht indien deze wet niet toestaat dat een schikking ten gronde wordt onderzocht door de rechter bij wie de zaak aanhangig is en die zelf reeds bewijsmateriaal heeft vergaard op basis waarvan hij kan oordelen over de schuld van de verdachte en de hem op te leggen straf, en in plaats daarvan bepaalt dat dit onderzoek moet worden verricht door een andere rechter, bij wie de zaak niet aanhangig is (artikel 384a, lid 2, NPK).

32 Met name moet worden vastgesteld of die nationale wet verenigbaar is met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en artikel 47, eerste alinea, van het Handvest – waarin is bepaald dat doeltreffende voorzieningen in rechte moeten worden gewaarborgd – alsook met het in artikel 47, tweede alinea, van het Handvest neergelegde recht op een eerlijk proces.

33 In het onderhavige geval moet een schikking worden onderzocht waarbij PT zijn schuld erkent. PT stelt niet dat hij onschuldig is, maar dat hij er belang bij heeft strafvermindering te krijgen, in casu een voorwaardelijke straf. De verdediging stelt zich echter op het standpunt dat zij er nog steeds een juridisch belang bij heeft dat juist de rechter die de bewijzen in haar bijzijn en onder haar toezicht heeft vergaard, beslist over de schikking en niet een andere rechter.

34 De nieuwe bepaling van artikel 384a NPK wijkt af van het algemene onmiddellijkheidsbeginsel en is ingevoerd voor een bepaald doel, namelijk om te voorkomen dat de zaak opnieuw, door een andere rechter moet worden behandeld.

35 Tweede vraag

36 Hierbij gaat het om de vraag of een nationale bepaling die voorschrijft dat voor de goedkeuring van een door één van de medeverdachten getroffen schikking de instemming van de overige verdachten vereist is, verenigbaar is met het Unierecht.

37 Over deze vraag heeft het Hof zich gebogen in het arrest Spetsializirana prokuratura (Vermoeden van onschuld), waarin het heeft geoordeeld dat artikel 7 van richtlijn [2016/343] de lidstaten niet verplicht om een lagere sanctie te

waarborgen ingeval een verdachte samenwerkt met het openbaar ministerie (punt 34).

- 38 Deze kwestie moet thans opnieuw worden beoordeeld in het licht van artikel 5, lid 1, juncto artikel 4, lid 1, van kaderbesluit 2004/757, alsmede in het licht van artikel 4 juncto artikel 3 van kaderbesluit 2008/841, aangezien deze bepalingen juist voorzien in maatregelen die tot strafvermindering leiden wanneer de verdachte bepaalde handelingen verricht die in wezen kunnen worden aangemerkt als hulp bij het onderzoek.
- 39 Het Hof oordeelde als volgt: wanneer het Unierecht geen nauwkeurige regels voor de invoering van sancties omvat dan „zijn de lidstaten [...] bevoegd de sancties te kiezen die hun passend voorkomen. Zij moeten deze bevoegdheid echter uitoefenen met eerbiediging van het Unierecht en de algemene beginselen daarvan [...]” (arresten van 9 februari 2012, C-210/10, ██████ EU:C:2012:64, punten 22-23; 5 juli 2007, ██████ ██████ C-430/05, EU:C:2007:410, punt 53, en 12 juli 2018, ████████████████████ C-707/17, EU:C:2018:574, punt 26).
- 40 Deze rechtsopvatting zou ook moeten gelden voor de regels op grond waarvan een schikking wordt getroffen ter uitvoering van artikel 5, lid 1, juncto artikel 4, lid 1, van kaderbesluit 2004/757 en artikel 4 juncto artikel 3 van kaderbesluit 2008/841.
- 41 Een verdachte die een schikking heeft getroffen, wordt in de procedure een getuige. Hij wordt als getuige verhoord en verklaart wat hij weet over de strafbare feiten van zijn medeverdachten. Hierdoor komt aan zijn getuigenverklaringen vaak een doorslaggevende betekenis toe voor de daaropvolgende veroordeling van de andere verdachten.
- 42 Voordat deze persoon een schikking treft, heeft hij de eigenschap van verdachte en kan hij dus niet worden verplicht om een verklaring over de betreffende feiten af te leggen. Hij heeft het recht om zichzelf niet te beschuldigen.
- 43 De nationale regelingen inzake het treffen van de schikking vormen dus de omzetting van artikel 5 van kaderbesluit 2004/757 en artikel 4 van kaderbesluit 2008/841.
- 44 Deze handelwijze heeft in de fase van het voorbereidend onderzoek haar nut bewezen.
- 45 In deze situatie bevindt zich SD, die een schikking heeft getroffen nadat de zaak naar het openbaar ministerie was terugverwezen, zodat de instemming van zijn medeverdachten en hun raadslieden niet vereist was (zie punt 3 hierboven). Vervolgens heeft hij verklaringen afgelegd die van wezenlijk belang zouden kunnen zijn voor de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een deel van zijn medeverdachten (zie punt 8 hierboven).

- 46 Deze handelwijze kan in de gerechtelijke fase echter geen toepassing vinden, aangezien de medeverdachten die vrezden voor de verklaringen van PT, weigeren ermee in te stemmen dat de rechter de tussen de openbare aanklager en de raadsman van PT getroffen schikking ten gronde onderzoekt (zie punt 9 hierboven).
- 47 Hierdoor verliezen artikel 5 van kaderbesluit 2004/757 en artikel 4 van kaderbesluit 2008/841 hun nuttig effect. Derhalve rijst de vraag of artikel 384, lid 3, NPK verenigbaar is met het doel van deze voorschriften.
- 48 Het lijkt geen twijfel dat het Unierecht geen regels voor de schikking bevat. In artikel 3 van kaderbesluit 2008/841 en artikel 4 van kaderbesluit 2004/757 vereist het Unierecht evenwel doeltreffende, evenredige en afschrikkende sancties. Tevens voorziet het in de mogelijkheid om een lagere straf op te leggen onder de voorwaarden waaraan juist zou zijn voldaan indien een schikking wordt getroffen [artikel 5, onder a) en onder b), ii), van kaderbesluit 2004/757 en artikel 4, onder b), ii), van kaderbesluit 2008/841].
- 49 Bovendien moet worden vastgesteld dat de schikking een soort rechtsmiddel van verdachte PT vormt. Door de schikking te treffen en haar door de rechter te laten goedkeuren, bereikt hij het door hem nagestreefde eindresultaat, namelijk een lagere straf dan de straf die hij in de gewone strafprocedure zou hebben gekregen. Derhalve is artikel 47, eerste alinea, van het Handvest van toepassing.
- 50 In dit geval heeft de instemming van de medeverdachten en hun raadslieden, die als procedurele voorwaarde voor de inhoudelijke toetsing van de schikking geldt, tot gevolg dat de toegang tot een wettelijk erkend rechtsmiddel wordt beperkt. Indien een dergelijke instemming ontbreekt, is het voor de rechter namelijk onmogelijk om de inhoud van deze schikking te onderzoeken, zodat PT feitelijk het voordeel van die schikking wordt ontnomen (zie punten 12 en 17 hierboven).
- 51 Een beperking van een in het Handvest erkend recht is onder de voorwaarden van artikel 52 van het Handvest toelaatbaar.
- 52 In het onderhavige geval is het evenredigheidsbeginsel niet in acht genomen, aangezien de voorwaarde van artikel 384, lid 3, NPK voor alle overige partijen geldt, en wel ongeacht of de door PT nagestreefde schikking ziet op strafbare feiten die samenhangen met hun strafbare feiten, en ongeacht of de verklaringen die hij als getuige zal afleggen nadat de schikking is getroffen, daarop betrekking hebben of niet.
- 53 Met de tweede prejudiciële vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de in de nationale wetgeving door artikel 384, lid 3, NPK gestelde beperking van het recht op het treffen van een schikking verenigbaar is met het Unierecht, meer bepaald:

- 54 – of zij verenigbaar is met artikel 5, onder a) en b), ii) van kaderbesluit 2004/757 alsook met artikel 4, onder b), ii) van kaderbesluit 2008/841, doordat zij voor het bereiken van het doel ervan bevorderend of belemmerend werkt;
- 55 – of zij verenigbaar is met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, doordat zij de maatschappij daadwerkelijke rechtsbescherming biedt tegen strafbare feiten in de zin van kaderbesluit 2004/757 en kaderbesluit 2008/841;
- 56 – of zij verenigbaar is met artikel 52, gelezen in samenhang met artikel 47, eerste en tweede alinea, van het Handvest, voor zover zij de toepassing van een doeltreffende voorziening in rechte, waarin het nationale recht voorziet ter omzetting van de Unierechtelijke kaderbesluiten, beperkt en daardoor de eerlijkheid van het proces aantast.
- 57 Derde vraag
- 58 Hierbij gaat het om de vraag of het op grond van artikel 47, tweede alinea, van het Handvest noodzakelijk is dat de verwijzende rechter, nadat hij ten gronde heeft beslist over de schikking van PT en deze in voorkomend geval heeft goedgekeurd, de behandeling van de rechtszaak tegen de overige 39 verdachten weigert, omdat moet worden gevreesd dat hij zich reeds een oordeel heeft gevormd over hun schuld en hij dus niet meer onpartijdig is.
- 59 Dit zou betekenen dat de zaak opnieuw, door een andere rechter moet worden behandeld, zodat het verhoor van tientallen getuigen dat sinds augustus 2020 heeft plaatsgevonden, in feite tevergeefs zou zijn geweest.
- 60 In de door de bijzondere openbare aanklager en de raadsman van PT voorgestelde schikking wordt geen melding gemaakt van de namen en persoonlijke identificatienummers van de medeverdachten van PT tegen wie de strafprocedure wordt voortgezet (zie punt 14 hierboven). In die schikking worden uitsluitend de naam en het persoonlijke identificatienummer van SD genoemd, die reeds bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis is veroordeeld (zie punt 3 hierboven).
- 61 Deze handelwijze is volgens het Hof rechtmatig voor zover hierbij de onschuldpresumptie voor de andere verdachten in acht wordt genomen [arrest AH e.a. (Vermoeden van onschuld), punt 47]. Naar het oordeel van de verwijzende rechter is het in het onderhavige geval voor de inhoudelijke toetsing van de schikking van PT en de goedkeuring daarvan niet noodzakelijk dat melding wordt gemaakt van de volledige namen en de persoonlijke identificatienummers van de overige verdachten, tegen wie de strafprocedure wordt voortgezet. Het is voldoende dat hun aantal wordt vermeld.
- 62 Derhalve moet overeenkomstig (het dictum van) de beschikking UL en VM niet worden aangenomen dat de rechter die de schikking van PT heeft goedgekeurd, de voortzetting van de strafprocedure behoort te weigeren teneinde het recht van de medeverdachten van PT op een onpartijdige rechter als bedoeld in artikel 47, tweede alinea, van het Handvest te waarborgen.